



HALLISTE PUNANE: Kaheksa-aastane Anelle-Ly Jürise ja tema klassiõed panevad selga kodukandi värvides kampsunid.

Koolimood: fliis tõrjub kampsuni

Ühtset koolivormi ei ole ega tule. Õpilased mõtlevad ise välja oma kooli eristavat riietusjoont.

Birgit Püve
Juhani Püttsepp

elu@ekspress.ee

Kus koolikampsun on, Mihkel? "Prügiauto viis ära. Poolteist aastat käisin temaga ilusti. Siis hakkasid varrukad hargnema, tulid küljest ära." Mulgimaa Halliste kooli kaheksanda klassi poiss **Mihkel Suislepp** tormab vahetunnis ringi, jalas kulunud tekstas, seljas roheline fliis.

Sügisel 1999 võttis Halliste koolivormina kasutusele **Anu Raua** kujundatud rahvuslikud villased kampsunid. Praegu neid Mihkli klass ei kannab.

"Päris ilus oli, aga jäi väikseks," meenutab seitsmenda klassi tüdruk **Giina Mänd**.

"Mõni saatis kohe kapinurka ära, et kudistab ja palav ka veel," selgitab Mihkel.

"Suuremad lapsed jätsid kampsuni juba alguses koju tooliõrrele. Pidavat selga kraapima," räägib direktor **Ene Staalfeldt**. "Õpetaja ei saa sundida, kui laps tahab erinäoline olla."

Kindlasti panevad õpilased ja õpetajad oma koolikampsunid selga aktusel, kirikus ja olümpiaadil.

Teises klassis istuvad aga nagu etnograafiaõpikus tervelt kaheksa punases ja hallis lambavillas jumbut. Nende eest otsustavad vanemad, mida selga panna.

Halliste õpetajad kannavad Viljandi kultuurikolledži lõpetanud **Sirle Puusepa** diplomitööd – professionivihjega kampsuneid. Looduslooõpetajal lillepeenramuster, kirjandusõpetajal kamp-



TEKKEL TAGASI: Paistu kooli direktor Innar Allvee näitab eeskuju.

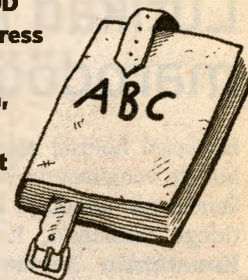


HALLISTE MAAVILLANE: Kolmandas klassis jäävad kampsunikandjad juba vähemusse. Väike mulk Ingrid Aren kannab aga püstipäi rahvusliku joonega riiet edasi.



AUDENTESE ERILINE: Selle erakooli lapsed kannavad vormi nii koolis kui ka kirikus.

KOOLILOOD
Eesti Ekspress
jätkab
artiklisarja,
mis räägib
muutustest
koolielus.



Koolilapsed on riietuse suhtes sageli tundlikud nagu maavärinad registreeriv seismograaf.

Tallinna poiss **Mati** (14) paneb igal hommikul selga koolivormi, aga pistab salaja kotti ka halli, suure kapuutsiga pusa. Ema silma alt väljas, bussiootepaviljonis, vahetab Mati ahvikii-rusel riietuse ja ilmub märkusega riskides lemmikpusas koolimajja.

Tema eakaaslane Tartust **Uku** vaatab iga vanemate ostetud riidetükki umbusliku pilguga ja eelistab ise poest riideid valida.

Õpilased ei taha ühesugused olla, isegi kaksikud tahavad säilitada individuaalsuse. Kooliarst **Tiiu Villems** räägib, et kampsun asendub fliisiga seetõttu, et tänapäeva laste tundliku naha ajab maavillane tõesti kihelema (eriti kui kõhnemana paista tahavad tüdrukud ei taha kampsuni all särki kanda).

Nõukogude ajal pidid tüdrukud kandma ruudulisi seelikuid. Vähe sellest, et nad ise neist tüdinisid, ka õpetajaid ruineeris päev päeva järel samade ruutude nägemine.

suniservas **Gailiti** ja **Underi** nimed, matemaatikaõpetajal miinus- ja plussmärgid. Muusikaõpetaja **Reet Soosaarele** teeb mõnikord kōdi, kui lapsed tema kampsunisse kootud klahvidel klaverit mängivad.

Naaberkoolis Paistus vormi pole, küll on juhtkond kaalunud teki mõtet. Direktor **Innar Allvee** paneb uhkusega pähe esimese klassi mütsi, millega ta õpetajate päeval vormimütsile reklaami tegi.

Allvee selgitab, et koolivormi üks eesmärk on peita õpilase sotsiaalset päritolu. "Meie koolis seda sorti ebavõrdsust pole, küll aga linnas."

Näiteks Allvee suusatajast poeg Indrek, kes käib Viljandis koolis, paneb igal võimalusel selga Björn Daehlie firmahõlsti.

"Mingi imeasi see ju ei ole, aga kuskilt peab alustama," ütleb Pärnu ühisgümnaasiumi 11. klassi tüdruk **Merike Saarmann**. Ta nuputab koos kümnekonna õpilasomavalitsuse liikme ja direktoriga oma koolile vormi. Kooli sümbboolikaga T-särki, kampsuni või fliisi kandmine saab olema vabatahtlik.

Õpilasi tahavad koolivormi väljatöötamisse kaasata ka Tallinna Reaalkool ja Tallinna Gustav Adolphi gümnaasium. Viimases hääletasid lapsevanemad kooli

pakutud vormi maha, sest pidasid seda liiga kalliks ja ebaotsustarbeks.

Tallinna haridusameti peaspetsialisti **Rainer Rannula** sõnul ei saa koolivormi mingil juhul ilma lastevanemate nõusolekuta kohustuslikuks muuta.

Rahvuslike mustritega koolikampsuneid kannavad lisaks Halliste Viiratsi algkooli ja Raudna kooli lapsed. Koolivorm on kasutusel Tallinna Prantsuse lütseumis, Inglise kolledžis, Audentese ja Rocca al Mare erakoolis. Tallinna Vanalinna Hariduskollegiumis, Kadrioru Saksa gümnaasiumis ja Tallinna 21. koolis on kasutusel üksikud vormielemen-

did, koolivärvide ja logoga pused.

Enamikule Tallinna lastevanematest valmistab kooliriietus tõsist peamurdmist. Kaht teismelist kantseldav tallinlanna **Margit Tätte** loetleb talle silma torganud koolilaste riietusmuresid.

Tüdrukud kannavad väikesi, naba ja aluspüksipitse paljastavaid toppe. Nendega on külm. Teksad on välistatud, kõlbavad impregneerriidest, lohvakad püksid. Poiste T-särkidel on ropud kirjad peal. Kombeks on isegi kanda ülestikku mitut T-särki, nii et vajalikul hetkel oleks võimalik sobiv logo välja tõmmata. Tüsedamad ei pane kampsunit selga.